

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

59. vuosikerta

28. tammikuuta 2016

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

LAUSUNNOT

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea

511. täysistunto 6.; 7. ja 8. lokakuuta 2015

2016/C 032/01	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ammatillinen jatkokoulutus maaseutualueilla" (oma-aloitteinen lausunto)	1
2016/C 032/02	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Energia – Länsi-Balkanin alueen kehitystä ja liittymisprosessin syventämistä edistävä tekijä" (oma-aloitteinen lausunto)	8

III Valmistelevat säädökset

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

511. täysistunto 6.; 7. ja 8. lokakuuta 2015

2016/C 032/03	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Alppien aluetta koskeva Euroopan unionin strategia" (COM(2015) 366 final)	12
2016/C 032/04	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta Kreikkaa koskevien erityistoimenpiteiden osalta" [COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD)]	20

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus talouskumppanuussopimukset vahvistavissa tai niiden vahvistamiseen johtavissa sopimuksissa määrättyjen järjestelyjen soveltamisesta Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän (AKT) tietyistä valtioista peräisin oleviin tuotteisiin (uudelleenlaadittu teksti)" (COM(2015) 282 <i>final</i> – 2015/0128 (COD))	23
--	----

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

511. TÄYSISTUNTO 6.; 7. JA 8. LOKAKUUTA 2015

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ammatillinen jatkokoulutus maaseutualueilla”

(oma-aloitteinen lausunto)

(2016/C 032/01)

Yleisesittelijä: Brendan BURNS

Toinen esittelijä: Pavel TRANTINA

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 10. heinäkuuta 2014 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla antaa oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

”Ammatillinen jatkokoulutus maaseutualueilla”

(oma-aloitteinen lausunto).

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 13. heinäkuuta 2015.

Komitean toimikauden vaihtumisen vuoksi täysistunto päätti käsitellä lausuntoa lokakuun täysistunnossa ja nimetä työjärjestyksen 20 artiklan mukaisesti yleisesittelijäksi Brendan BURNSin ja toiseksi esittelijäksi Pavel TRANTINAN.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 6., 7. ja 8. lokakuuta 2015 pitämässään 511. täysistunnossa (lokakuun 8. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 139 ääntä puolesta ja 1 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Suositukset

1.1 ETSK ottaa huomioon, ettei EU:lla ole välitöntä toimivaltaa yleissivistävän tai ammatillisen koulutuksen aloilla ja että jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmissä on eroja, mutta se haluaa tuoda esiin yhteisen eurooppalaisen ongelman, joka koskee ammatillisen jatkokoulutuksen tarjontaa Euroopan maaseutu- ja syrjäalueilla ja johon on puututtava unioni-, valtio- ja aluetasolla.

1.2 Tarvitaan uusi Euroopan laajuinen strategia, jonka avulla kannustetaan unionin toimielimiä ja jäsenvaltioiden hallituksia sekä yrityksiä, ammattijärjestöjä ja muita kansalaisyhteiskunnan organisaatioita parantamaan yhteistyötään, jotta ammatillinen jatkokoulutus on koulutuksessa olevien työntekijöiden ja heidän työnantajiensä ulottuvilla. Ammatillisen jatkokoulutuksen tulisi tapahtua lähellä työpaikkaa ja sen kanssa yhteensopivassa ympäristössä. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi edistää tällaista yhteistyötä ja kannustaa siihen sekä huolehtia asianmukaisen rahoitustuen varmistamisesta.

1.3 Yhteiskunnan ja viranomaisten on tunnustettava, etteivät mikro- ja pienyritykset ole suuryritysten pienempiä versioita. Tämä oletus on osoittautunut vääräksi ja on yksi tärkeimmistä syistä siihen, että ammattitaidon kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa koulutuksessa eivätkä työelämässä.

1.4 On kehitettävä uudenlaista ammatillista jatkokoulutusta ja ammattipätevyyttä mikro- ja pienyrityksiä varten kyseisissä yrityksissä tosiasiaa suoritettaviin tehtäviin perustuvien empiiristen tietojen pohjalta.

1.5 Maaseudun yrityksiin kohdennetut jatkokoulutustoimet on tarjottava paikallisesti tieto- ja viestintätekniikkaa ja muita laajakaistapalveluja hyödyntäen. Tämä edellyttää sitä, että nopeiden mobiilien ja kiinteän verkon laajakaistayhteyksien yleistä saatavuutta maaseutu- ja syrjäalueilla pidetään ”keskeisenä infrastruktuurina”. EU:n kilpailulainsäädännön ei näin ollen saisi antaa estää valtiollista ja alueellista hallitusvaltaa kehittämästä nopeaa laajakaistaa maaseutualueilla.

1.6 Valtiollisten ja alueellisten hallitustahojen on tunnustettava, että mikro-, perhe- ja pienyritysten kehittämisen tukeminen maaseutu- ja syrjäalueilla on hyvä pitkän aikavälin investointi, joka auttaa pysäyttämään muuttoliikkeen, vähentää pienten ja suurten kaupunkien palveluihin kohdistuvaa painetta, palauttaa paikallisyhteisöjen taloudellisen kestävyuden ja edistää maaseutuympäristön säilyttämistä.

1.7 Valtiollisen tai alueellisen hallitusvallan pitkäkestoinen taloudellinen tuki paikallisille ryhmille auttaa koordinoimaan paikallisten tarpeiden kartoittamista ja niiden tyydyttämistä. Tällainen tuki auttaa myös saamaan yhteisöt suoraan mukaan ratkaisemaan maaltamuutosta johtuvia ongelmia, kun taas rakennerahastoista, erityisesti Euroopan sosiaalirahastosta, peräisin olevan tuen avulla tulee voida mahdollistaa ammatillinen jatkokoulutus, joka vastaa eri osapuolten tarpeita.

2. Taustaa

2.1 Käsillä olevan lausunnon tarkoituksena on tuoda esiin tarve kehittää nykyistä parempi ammatillisen jatkokoulutuksen ja ammatillisen täydennyskoulutuksen järjestelmä maaseutualueilla, etenkin vuoristo- ja saarialueilla.

2.2 Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) määritelmän⁽¹⁾ mukaan ammatillisella jatkokoulutuksella tarkoitetaan ”amatillisen peruskoulutuksen – tai työelämään astumisen – jälkeistä koulutusta, jolla pyritään auttamaan henkilöitä parantamaan tai ajankukaistamaan osaamistaan ja/tai pätevyyttään; hankkimaan uusia pätevyyksiä urakehitystä tai uudelleen koulutusta varten; jatkamaan henkilökohtaista tai ammatillista kehitystä. *Ammatillinen jatkokoulutus on osa elinikäistä oppimista, ja sen piiriin voi kuulua minkälainen koulutus tahansa (perus-, erityis- tai ammatillinen koulutus, virallinen koulutus, arkioppiminen jne.). Sillä on keskeinen merkitys henkilöiden työllistävyydelle.*”

2.3 Ammatilliseen jatkokoulutukseen liittyviin ongelmiin maaseutu- ja syrjäalueilla on kiinnitetty huomiota useissa maataloutta käsittelevissä ETSK:n lausunnoissa⁽²⁾ ja julkisissa kokouksissa. Käsillä olevassa lausunnossa pyritään kokoamaan yhteen eräitä keskeisiä kysymyksiä ja esittämään niihin vastauksia.

2.4 EU:n maaseutu-, vuoristo- ja saarialueet eroavat toisistaan huomattavasti. Niiden erittäin hyvinvoivien alueiden rinnalla, missä vallitsee alhainen työttömyys ja vakaa kasvu, on alueita, joiden ongelmina ovat kasaantuvat talousvaikeudet, muuttoliike ja väestön ikääntyminen. Ammatillisia koulutusmahdollisuuksiakaan ei aina ole tarjolla riittävän lähellä.

⁽¹⁾ Terminology of European education and training policy; A selection of 130 key terms Cedefop, Euroopan unionin virallisten julkaisujen toimisto, Luxemburg, 2014, <http://europass.cedefop.europa.eu/fi/education-and-training-glossary>

⁽²⁾ Maatalous ja käsiteollisuus (EUVL C 143, 22.5.2012, s. 35), Kohti tasapainoisempaa alueellista kehitystä EU:ssa (EUVL C 214, 8.7.2014, s. 1), Euroopan nuorten maataloustuottajien tulevaisuus (EUVL C 376, 22.12.2011, s. 19), Naisten asema maataloudessa ja maaseudulla (EUVL C 299, 4.10.2012, s. 29), Maatalous erityisistä luonnonhaitoista kärsivillä alueilla (EUVL C 318, 23.12.2006, s. 93) ja Maatalous kaupunkien lähialueilla (EUVL C 74, 23.3.2005, s. 62).

2.5 Koska elinolot ovat parantuneet kaupungeissa, monet nuoret ovat muuttaneet pois maaseutu-, vuoristo- ja saarialueilta. Näin syntyy taloudellinen ja sosiaalinen noidankehä, joka kiihtyy entisestään, kun yhä enemmän ihmisiä muuttaa pois. Väestön menettäminen vähentää yhteisössä kiertävän rahan määrää, mikä vaikuttaa paikallisyriyten, kauppojen ja liikenneyhteyksien elinkelpoisuuteen. Ilmiötä pahentaa usein terveydenhuoltopalvelujen, pankkien, oppilaitosten ja muiden palvelujen mahdollinen menettäminen.

2.6 Euroopan maaseutu-, vuoristo- ja saarialueilta ovat peräisin monet paikallisesti tuotetut elintarvikkeet ja raaka-aineet. Lisäksi kyseiset alueet tarjoavat paikan muulle yhteiskunnalle rentoutumista, vapaa-ajanviettoa, urheilua ja muuta toimintaa varten. Ilman ammattitaitoisia ja hyvin koulutettuja työntekijöitä, jotka hoitavat maatiloja, metsiä, louhoksia, hotelleja ja taide- ja käsityöyrityksiä, monet tällaiset paikat kuitenkin katoavat.

2.7 Yritysten kyky toimia näillä vaikeilla alueilla on keskeinen kysymys, ja työnantajat tarvitsevat tätä varten ammattitaitoisia ja hyvin koulutettua henkilöstöä, mikä edellyttää nykyistä tiiviimpää yhteistyötä paikallisten koulujen, teknisten oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa.

2.8 Alueet muodostavat tason, jolla ammattioppilaitosten ja yritysten välinen yhteistyö parhaiten toteutuu ja jolla sitä on paras kehittää. Viranomaisten on kaikilla tasoilla pohdittava huolellisesti ja kohdennetusti ammatillisen jatkokoulutuksen käynnistämistä ja kehittämistä maaseutu- ja syrjäalueilla ja/tai väestötiheydeltään alhaisilla alueilla (tähän sisältyvät riittävät investoinnit mutta myös ammattioppilaitosten ja yritysten yhteistyötä edistävien paikallisaloitteiden tukeminen, kannustaminen ja avustaminen).

2.9 Kuten ETSK on useaan otteeseen painottanut, on annettava henkilökohtaista ura-neuvontaa ja -ohjausta ⁽³⁾.

2.10 Ammatillisen jatkokoulutuksen saatavuus on ratkaisevan tärkeää itsenäisen ammatinharjoittamisen ja ammattitaitoisen työvoiman kehittämisessä. Valitettavasti useimmat ammatillista koulutusta tarjoavat oppilaitokset sijaitsevat tiheästi asutuilla alueilla, minkä vuoksi maaseutu-, vuoristo- ja saarialueilta kotoisin olevat, koulutuksessa olevat henkilöt ovat epäedullisessa asemassa, koska heillä on pitkä matka näihin oppilaitoksiin. Etenkin jos on tarkoitus osallistua lyhytaikaiseen koulutukseen tai vuorotelukoulutuksen tietopuoliseen opetukseen, tästä aiheutuu useimmissa tapauksissa lisäkustannuksia ja tuntevia haittoja.

2.11 Koulutuksen tuominen maaseutu-, vuoristo- ja saarialueille on ongelma, joka on tunnustettu monissa EU-maissa. Valitettavasti monet ongelman ratkaisuun tarkoitettujen ohjelmien ovat usein perustuneet "kaupunkiympäristöön kehitettyihin ratkaisuihin", joita ei voida toteuttaa maaseutu-, vuoristo- ja saarialueilla.

2.12 Koulutusjärjestelmät vaihtelevat Euroopassa jäsenmaittain niin paljon (eräät on järjestetty keskitetysti, toiset taas liittovaltion tasolla, jolloin alueet ovat vastuussa), että on vaikea kuvitella "eurooppalaista ratkaisua". Vaikka ratkaisut voivatkin olla erilaisia, on kuitenkin hyödyllistä kartoittaa yhteisiä ongelmia ja etsiä yhteisiä ratkaisuja, jotta mahdollistetaan vastavuoroinen oppiminen parhaista käytännöistä käsin. ETSK korostaa pitävänsä kaksijakoista ammattikoulutusjärjestelmää erityisen hyväksi osoittautuneena menettelynä, jossa oppilaitoksella ja kouluttavalla yrityksellä on yhteinen vastuu ja johon työmarkkinaosapuolet osallistuvat.

2.13 Ammatillinen jatkokoulutus maaseutualueilla voi tarjota erityiskoulutusta tietyillä aloilla, jotka ovat suoraan yhteydessä maaseudun taloudellisiin toimiin ja niiden luonnollisiin olosuhteisiin, mukaan luettuina muun muassa kala- ja metsätalous, ympäristö ja maatalous. Tällaisen erityiskoulutuksen olisi vastattava tarvittavia laatumormeja, jotta erityisohjelmat olisivat keino houkutellessa oppilaita, antaa koulutusta saaneille henkilöille asiaankuuluva pätevyys ja näin edesauttaa paikallista sosioekonomista elpymistä.

3. Pienyritysten näkökulma

3.1 Koulutusta tarjoavat oppilaitokset eivät aina ymmärrä mikro- ja pienyrityksissä tehtävää työtä. Useimmat ammatillisen täydennyskoulutuksen kurssit on suunniteltu vastaamaan keskisuurten ja suurten yritysten tarpeisiin, joissa työpaikka on jaettu osastoihin ja työntekijät on palkattu oppimaan tiettyä työtä. Tällainen teollisen massatuotannon kaltainen työ perustuu siihen, että kullakin työntekijällä on tarkkaan määritellyt tehtävät ja kukin noudattaa helposti arvioitavia menettelyjä, sekä siihen, että kukin pätevyys liittyy tiettyyn työhön.

⁽³⁾ Nuorisotyöllisyyspaketti (EUVL C 161, 6.6.2013, s. 67).

3.2 Useimmat mikro- ja pienyritykset sitä vastoin tarvitsevat työntekijöitä, joiden on oltava monitaitoisia ja joustavia. Sen sijaan, että työntekijät palkattaisiin tekemään yhtä tiettyä työtä, he työskentelevät pienissä ryhmissä, joiden on yhdessä suoriuduttava kaikista tarvittavista yritystoiminnan edellyttämistä tehtävistä. Näiden yritysten työntekijöiden on näin ollen huolehdittava työtehtävistä, joista suuremmissa yrityksissä huolehtivat työntekijät, joilla on useita erilaisia ammattinimikkeitä.

3.3 Kaupunkeihin keskittyneet oppilaitokset eivät aina ymmärrä tätä toimintatapaa. Ongelman tunnistaminen auttaisi kouluttajia ymmärtämään, miten mikro- ja pienyritykset toimivat ja miksei nykyinen tiettyihin tehtäviin keskittynyt koulutus ja ammattipätevyys sovellu mikro- ja pienyritysten toimintatapaan. Tämä auttaisi myös pienyrityksiä kehittämään ja tukemaan yrityksen sisäistä työhön perustuvaa koulutusta.

3.4 Monet mikro- ja pienyritykset mukautuvat myös erilaisiin asiakkaiden vaatimuksiin, mikä usein edellyttää kertaluonteisia innovatiivisia ratkaisuja. Esimerkiksi pienet mekaniikkayritykset tarvitsevat käytännön taitoja "korjaamiseen ja uudelleenkäyttöön". Tämä poikkeaa useimmista suuryrityksistä, jotka eivät korjaa vaan poistavat ja asentavat uusia osia ja palauttavat rikkoutuneen osan valmistajalle. Tämä yksinkertainen esimerkki osoittaa, miksi pienyritysten työntekijät tarvitsevat lisätaitoja, joita ei vaadita suuremmissa yrityksissä. Tästä syystä kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa koulutuksessa eivätkä työmarkkinoilla ja tämän vuoksi niin monet eurooppalaiset mikro- ja pienyritykset torjuvat nykyisen ammatillisen koulutuksen ja ammattipätevyydet, jotka on kehitetty niiden toimialoja varten.

3.5 Samanlaisia menettelyyn ja osaamiseen liittyviä ongelmia ovat havainneet mikro- ja pk-yritykset, jotka toimivat koneenrakennuksen, arkkitehtuurin, maatalouden, rakentamisen ja metsätalouden aloilla sekä monilla muilla aloilla.

3.6 Erilaisia ongelmia on myös perheyriksillä, joissa pojat ja tyttäret ovat usein muutoksen edistäjiä ja niin harjoittelijoita kuin potentiaalisia johtohenkilöitä. Perheyriksissä poikien ja tytärten kouluttaminen alkaa paljon varhaisemmassa vaiheessa kuin suuryrityksen työntekijän kohdalla.

4. Maaseudun pienyritysten näkökulma

4.1 Uusien ja yrityksessä jo olevien työntekijöiden kouluttaminen on ongelma etenkin silloin kun työntekijät käyvät teknisen koulutuksen keskuksissa, jotka sijaitsevat kaukana työpaikasta. Jos koulutuskeskukseen matkustamiseen kuluu paljon aikaa, monet mikro- ja pienyritysten omistajat pitävät työntekijän kouluttamista ajanhukkana.

4.2 Mikro- ja pienyritykset ovat tietoisia siitä, että elinikäinen oppiminen sekä epävirallisen ja arkioppimisen kautta saatujen taitojen ja pätevyyksien validointi⁽⁴⁾ auttavat työntekijöitä ja yrityksiä kehittämään ja ottamaan käyttöön enemmän teknologiaa. Suuri osa elinikäisen oppimisen opetusmateriaalista on saatavilla sähköisesti, mainittakoon alakohtaiset opetusvideot, käsikirjat, verkkoesittelyt, verkkokurssit ja muut sähköiset etäopiskelumateriaalit ja ohjelmat. Valitettavasti nämä opetusohjelmat ovat usein vaikeasti saatavilla maaseutu-, vuoristo- ja saarialueilla erittäin hitaiden laajakaistayhteyksien vuoksi (0,4 mbps – 1,5 mbps)⁽⁵⁾.

4.3 Etäisyys koulutuskeskuksiin saattaa olla vähemmän merkittävä seikka, jos kurssit ovat laadukkaita ja jos kuljetus järjestetään ja kuljetuskustannukset korvataan, mutta näin ei puututa useimpien syrjäisillä vuoristo- ja saarialueilla koulutuksessa olevien henkilöiden kohtaamiin keskeisiin ongelmiin.

⁽⁴⁾ Pätevyysvalidointi – epävirallinen ja arkioppiminen, SOC/521; hyväksytty 16. syyskuuta 2015 (EUVL C 13, 15.1.2016, s. 49).

⁽⁵⁾ Avoin koulutus (EUVL C 214, 8.7.2014, s. 31).

5. Vaikutus paikallisyhteisöön

5.1 Ammatillinen jatkokoulutus on erityistekijä, joka on otettava huomioon taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen yhteydessä (Eurooppa 2020 -strategia). Se on myös tekijä, joka vaikuttaa alueelliseen ja sosiaaliseen koheesioon Euroopan unionissa.

5.2 Paikallisten perusrakenteiden käyttöön asettaminen yhteiseksi hyväksi auttaisi maaseutu-, vuoristo- ja saarialueiden paikallisyhteisöjä tarjoamaan asianmukaista ammatillista koulutusta. Valtion viranomaisten olisi keskityttävä poistamaan esteet, joiden vuoksi todettuja ammatillisen jatkokoulutuksen tarpeita täyttäviä paikallisaloitteita ei voida toteuttaa. Tiiviimpi yhteistyö sekä paikallisviranomaisten ja hankkeiden käynnistäjien, myös kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, kohtaamien haasteiden parempi ymmärtäminen edistäisivät rakentavien ratkaisujen löytämistä.

5.3 Julkinen valta voisi käyttää mahdollisuutta hajauttaa palveluja maaseutualueille, mistä olisi hyötyä paikallisyhteisöille⁽⁶⁾.

5.4 Kuulemistilaisuudessa "Ammatillinen kehitys ja koulutus maaseutualueilla"⁽⁷⁾ toistettiin useissa esityksissä, että yhteisöjen on tärkeää tarttua ongelmiinsa ja löytää omat erityisratkaisunsa. Tällaiset toteamukset toivat esiin myös muita asiaan liittyviä kysymyksiä ja osoittivat selvästi, että ammatillisen jatkokoulutuksen parantamisen on oltava osa paljon laajempaa suunnitelmaa, jossa puututaan samalla kokonaiseen joukkoon kulloisenkin yhteisön ongelmia.

5.5 Kaikkien asianomaisten sidosryhmien välinen yhteistyö on ensisijaisen tärkeää. Jotta näissä yhteisöissä voitaisiin aloittaa ammatillinen koulutus, on tehtävä yhteistyötä kaikkien paikallisten yritysten, oppilaitosten, oppilaitosten henkilökunnan, opiskelijoiden ja heidän perheidensä, työttömien, työntekijöiden, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa sekä otettava huomioon yhteisön pitkän aikavälin tarpeet. Erityisesti tuotiin esiin, että on tärkeää antaa paikallisväestölle vaikutusmahdollisuuksia ja että paikallisväestön keskuudesta nousee "muutoksen edistäjiä". Näin yhteisöt voivat kehittää omia ratkaisujaan.

5.6 Ratkaistavana ongelmana mainittiin myös poliittisen tahdon tarve paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella hallintotasolla, jotta varmistetaan, että tällaiset yhteisöt saavat pitkän aikavälin rahoitus- ja infrastruktuuritukea.

5.7 Mobiilin ja kiinteän verkon laajakaistan käyttö määriteltiin tärkeäksi kanavaksi kehitettäessä ammatillista koulutusta ja etenkin tieto- ja viestintäteknikkaan liittyviä taitoja, jotka ovat muodostumassa välttämättömyksiä niin työ- kuin yksityiselämässä. Digitaalinen osaaminen ja digitaaliset taidot ovat välttämättömiä, jotta voidaan käyttää laitteita ja hyödyntää palveluita. Nämä taidot ovat nykyisin keskeinen osa jokaisen ihmisen taloudellista ja sosiaalista elämää, ja ne olisi otettava huomioon koulutuksen kaikissa vaiheissa ja muodoissa, alemman perusasteen koulutuksesta aikuiskoulutukseen⁽⁸⁾. Toimintapolitiikoissa on myös otettava huomioon paikallisväestön ominaispiirteet, kuten ikä sekä koulutus- ja tulotaso. Ammatillisessa jatkokoulutuksessa maaseutualueilla voidaan myös hyödyntää avointa ja etäopetusta (verkko-oppiminen / avoin opetus), jotta tiettyjen aiheiden tai koulutustoimien kohdalla täydennetään lähiopetusta. Tätä varten on oltava käytössä teknologia ja yhteydet.

5.8 Nopean laajakaistayhteyden yleinen saatavuus on näin ollen ratkaisevan tärkeää sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi. Suunnitelmat laajentaa rakennerrahastojen ja maaseudun kehittämisrahastojen käyttöä siten, että niillä täydennetään taloudellisesti elinkelpoisten laajakaistahankkeiden toteuttamista, ovat näin ollen tervetulleita. On kuitenkin myös erittäin tärkeää, että tämä investointi hyödyttää suurta yleisöä siten, että voidaan tarjota korkealaatuisia palveluita (esimerkiksi terveydenhuoltopalvelut ja paikallishallinnon palvelut) ja että kaikkien loppukäyttäjien kustannukset alenevat merkittävästi. Langattoman modeemin (Wi-Fi) maksuton käyttömahdollisuus julkisissa tiloissa on myös tärkeää kehitettäessä nopean laajakaistan yleistä saatavuutta pienissä kaupungeissa ja kylissä.

⁽⁶⁾ On olemassa esimerkkejä siitä, miten ammatillisten oppilaitosten siirtäminen tai uusien (jopa korkeakoulujen) perustaminen on ollut erittäin menestyksekkästä maaseutu- ja syrjäalueilla (esimerkkinä mainittakoon Korsikan Pasquale Paoli -yliopisto).

⁽⁷⁾ Järjestettiin ETSK:ssa Brysselissä 28. tammikuuta 2015.

⁽⁸⁾ Kohti menestyvää datavetoista taloutta (EUVL C 242, 23.7.2015, s. 61).

5.9 On tunnustettu, että maaseutu-, vuoristo- ja saarialueilla asumiseen ja työnteekoon tarvittavien taitojen tarjonta on monimutkainen kysymys, joka edellyttää kunkin paikallisyhteisön edistämää integroitua lähestymistapaa, kuten Euroopan maaseutuväestön eristyneisyyttä koskevassa Volonteuropa-hankkeen kampanjassa esitetään⁽⁹⁾. Yritysten ja paikallisyhteisöjen tulisi saada ammatillisen jatkokoulutuksen rahoitusta varten asianmukaista tukea Euroopan sosiaalirahastosta, ja näiden tukien saamisen edellytyksiä tulisi helpottaa. On myös tärkeää, ettei taloudellinen tuki perustu vain kaupallisiin kriteereihin. Esimerkiksi Leaderin ja paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden yhteydessä käytettävissä olevien varojen saatavuus on keskeistä. Näin helpotettaisiin paikallisten toimintaryhmien, yhteisön organisaatioiden ja kansalaisyhteiskunnan roolia, sillä niille tarjottaisiin toimintakehys, rahoitus, osallistuminen ja tuki.

5.10 Euroopassa on paikallis- ja alueviranomaisten verkostoja, jotka ovat sitoutuneet tekemään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen ja elinikäisen oppimisen alalla. Ne ovat Euroopan alueiden koulutustutkimus- ja koulutussäätiö (FREREF) ja Euroopan alue- ja paikallishallinnon edustajien elinikäisen oppimisen verkosto (EARLALL). Näiden eurooppalaisten verkostojen olisi tarkasteltava myös ammatillisen jatkokoulutuksen saatavuutta etenkin maaseutualueilla, sillä etenkin aluetasolla voidaan luoda asianomaisten sektorien – esimerkiksi paikallis- ja alueviranomaisten, yritysten ja työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja työvoimatoimistojen sekä koulutusta ja ammatinvalinnanohjausta tarjoavien keskusten – välisiä yhteistyö- ja kumppanuusaloja.

5.11 Kansalaisyhteiskunnan organisaatioita olisi kannustettava jakamaan esimerkkejä parhaista käytänteistä ja innovatiivisista lähestymistavoista maaseudun eristyneisyyden osalta. Niiden edustajien olisi voitava toimia aktiivisemmin maaseudun kehittämiseen vaikuttavien eurooppalaisten rahastojen (maaseuturahasto, ERI-rahastot) hallintorakenteessa, osallistuttava tosiasiallisesti ohjelmien suunnitteluun ja seurantakomiteoiden toteuttamaan valvontaan kansallisella tasolla sekä otettava paikallisia ryhmiä ja heikossa asemassa olevia väestöryhmiä mukaan hankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Ei-valtiollisten jatkokoulutuslaitosten alalla Grundtvig-kansanopistoliike⁽¹⁰⁾ (joka käynnistettiin Tanskassa 1800-luvulla ja joka on sittemmin levinnyt erittäin menestyksekkäästi muihin maihin) on erinomainen esimerkki. Samalla kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden edustajien olisi ilmoitettava Euroopan komissiolle jäsenvaltioiden huonoista käytänteistä, jotta varmistetaan, että hallitusvalta noudattaa velvoitteitaan kuulla eri sidosryhmiä ja ottaa ne mukaan (etenkin paikallistasolla) unionin ohjelmien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja arviointiin.

5.12 ETSK kehottaa hyödyntämään EU:n nuorisotakuuta edistettäessä nuorten sukupolvien perus- ja ammattikoulutusta maaseutualueilla. EU:n tukia olisi suunnattava etenkin sen selvittämiseen, miten onnistuneiden ja innovatiivisten kokemusten siirtoa voidaan vauhdittaa ja miten nämä kokemukset pystytään hyödyntämään käytännössä.

6. Lisähuomioita

6.1 Käsillä olevan lausunnon aihe on osoittautunut erittäin monimutkaiseksi kysymykseksi. Lausunnossa olisi voitu tarkastella paljon perusteellisemmin monenlaisia siihen liittyviä pulmallisia aiheita, kuten liikenne, asumisolot maaseudulla, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, maaseudun yritysten kannustaminen verohelpotuksin, matkailun kehittäminen ja monet muut aiheet, joita käsiteltiin lausunnon valmistelun aikana käydyissä keskusteluissa ja kuulemistilaisuudessa.

6.2 On kuitenkin selvää, ettei kaikkia näitä aiheita voida tarkastella yhdessä lausunnossa. Komitea suosittaa kuitenkin, että niitä käsitellään tulevilla lausunnoilla.

6.3 Tarvitaan perusteellista tutkimusta, jotta ymmärretään niitä tehtäviä, joista mikro- ja pienyrityksissä on huolehdittava, sekä se, miten nämä tehtävät jaetaan. Tämä puolestaan vaikuttaisi siihen, miten määritetään pätevyydet mikro- ja pienyrityksiä varten ja miten koulutusta tarjotaan.

⁽⁹⁾ Ks. <http://www.volonteuropa.eu/wp-content/uploads/2014/12/Briefing-Rural-Isolation-Final-Layout.pdf>

⁽¹⁰⁾ Grundtvig-ohjelma antoi myös nimensä eurooppalaiselle rahoitusohjelmalle ja oli osa Euroopan komission elinikäisen oppimisen ohjelmaa 2007–2013, jonka tavoitteena oli vahvistaa eurooppalaista ulottuvuutta aikuiskoulutuksessa ja elinikäisessä oppimisessa koko Euroopassa.

6.4 ETSK ehdottaa, että käynnistetään tutkimus, jonka avulla voidaan kartoittaa ratkaisuja käsillä olevassa lausunnossa esiin tulleisiin haasteisiin.

6.5 ETSK kehottaa käymään haasteista ja mahdollisista ratkaisuista toimielinten välistä vuoropuhelua, jossa ovat mukana useat komission pääosastot, kansalaisyhteiskunta (ETSK), paikallis- ja alueviranomaiset (AK) ja Cedefop.

Bryssel 8. lokakuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Energia – Länsi-Balkanin alueen kehitystä ja liittymisprosessin syventämistä edistävä tekijä”

(oma-aloitteinen lausunto)

(2016/C 032/02)

Esittelijä: Pierre-Jean COULON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 19. helmikuuta 2015 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla antaa oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

”Energia – Länsi-Balkanin alueen kehitystä ja liittymisprosessin syventämistä edistävä tekijä”

(oma-aloitteinen lausunto).

Asian valmistelusta vastannut ”ulkosuhteet”-erityisjaosto antoi lausuntonsa 10. syyskuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 6., 7. ja 8. lokakuuta 2015 pitämässään 511. täysistunnossa (lokakuun 8. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 145 ääntä puolesta ja 2 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelemät ja suosituksel

1.1 ETSK pyytää Belgradissa 2. ja 3. kesäkuuta 2015 järjestetyn Länsi-Balkanin alueen kansalaisyhteiskunnan foorumin tuloksena, että energiayhteisöä, jonka tarkoituksena on laajentaa EU:n energia-alan säännösten soveltamista laajentumis- ja naapuruuspolitiikan piiriin kuuluviin maihin, vahvistetaan edelleen ja että se liitetään entistä tiiviimmin energiaunionia koskevaan hankkeeseen. Energian on oltava alueen kehitystä ja yhteenliitettävyyttä edistävä tekijä, ja Länsi-Balkanin alueen kansalaisilla on oltava selkeä näkemys taloudellisista ja ympäristöön liittyvistä eduista, joita EU:hun liittyminen tuo.

1.2 Länsi-Balkanin alue on otettava mukaan energiaunionihankkeeseen, joka koskee energia-alan yhteenliittäntöjää.

1.3 Olemassa olevaa kaasunkuljetus- ja jakeluinfrastruktuuria on hyödynnettävä parhaalla mahdollisella tavalla, ja on otettava käyttöön nk. vastakkaisvirtausta soveltava tekniikka. Kaikki seuraavia potentiaalisia uusia rakenteellisia kokonaisuuksia koskevat tutkimukset on otettava huomioon:

— Turkish Stream -kaasuputkisto

— Azerbaidžanin ja Italian välinen TAP (Trans Adriatic Pipeline) yhteys

— IAP (Ionian Adriatic gaz Pipeline) -kaasuputkisto, jonka avulla voidaan yhdistää Albania, Montenegro, Kroatian Adrianmeren rannikko, Bosnia ja Hertsegovina ja luoda yhteys Kroatian Dugopoljessa olevaan putkistoon.

Valinnat on tehtävä yhteisellä päätöksellä.

1.4 Mahdollisuuksia yhteisiin kaasun varastointivalmiuksiin alueella on selvitettävä riippumatta kansallisten valmiuksien vahvistamisesta.

1.5 ETSK on tyytyväinen siihen, että tutkimuksia metaanikaasuterminaalien (nesteytetty maakaasu) asentamisesta Adrianmerelle on ryhdytty jatkamaan, ja kannattaa voimakkaasti sen toteuttamista.

1.6 Uusiutuviin energialähteisiin suunnattavat investoinnit ovat välttämättömiä. Niiden pohjaksi on tarjottava nykyistä vahvemmat verkostot ja yhteenliitännät sekä selkeä ja vakaa oikeudellinen kehys.

1.7 Balkanin alueen kansalaisyhteiskunta on otettava järjestelmällisesti mukaan ja integroitava ”energiayhteisön” tapaamisiin, ja tämän perustana on oltava ETSK ja sen yhteyspisteet kyseisissä maissa.

1.8 ETSK kehottaa parantamaan alueiden välistä yhteistyötä ja kehittämään energia-alan hankkeita, sillä siten voidaan lujittaa alueellista vakautta ja luoda työpaikkoja.

1.9 Unionin säännöstöön sisältyvistä osatekijöistä erityisen tärkeä on energiatehokkuusdirektiivi, jota koskevia yksityiskohtaisia ohjelmia on laadittava asianomaisissa maissa. Eri sidosryhmien välillä on pyrittävä tekemään yhteistyötä älykkäiden mittarien ja kattavien ratkaisujen alalla. Energiatehokkuus ja energian säästäminen ovat aloja, missä avautuu toimintamahdollisuuksia yrityksille ja missä luodaan paitsi "vihreitä" myös perinteisiä työpaikkoja.

2. Liittymisprosessin lujittaminen energian avulla

2.1 Uuden jäsenvaltion liittyessä unioniin sen tulee noudattaa 35:tä EU:n säännöstön lukua, joista luku 15 käsittelee energiaa. Tämä kertoo asian tärkeydestä. Aihetta on jo käsitelty Montenegron liittymisprosessissa, ja sitä käsitellään lähiaikoina Serbian liittymisneuvottelujen puitteissa. On kuitenkin pantava merkille, että myös muissa luvuissa energiakysymykset ovat joko välttämättömiä tai erittäin hyödyllisiä: energia on otettava huomioon muun muassa maataloudessa, liikenteessä, yritystoiminnassa, sosiaalialioissa ja ympäristöalalla.

2.2 Kaakkois-Euroopassa on EU:hun jo kuuluvia jäsenvaltioita, liittymistä edeltävän prosessin eri vaiheissa olevia virallisia ehdokasvaltioita sekä mahdollisia ehdokasvaltioita.

2.3 Liittymisneuvotteluissa ehdokasvaltioita on kannustettava panemaan EU:n säännöstö täytäntöön mahdollisimman nopeasti, jotta niiden integroitumista Euroopan unionin energian sisämarkkinoille voidaan edistää ja lisätä siten kansalaisten hyvinvointia.

2.4 Uusi Euroopan komissio on määrittänyt yhdeksi ensisijaisista painopistealoistaan energiaunionin luomisen. Komission yhden varapuheenjohtajan koko toimialana on energia, ja lisäksi ainakin 12 muuta komission jäsentä käsittelee energia-asioita. Energiaunioni, jonka perustamiseen ETSK on kehottanut jo monien vuosien ajan (ks. muun muassa asiakokonaisuus TEN/493), on vihdoin asialistalla. Maita, joiden on määrä liittyä unioniin lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, ei saa jättää alustavienkaan keskustelujen ulkopuolelle. Edellä mainitussa lausunnossa viitataan erikseen näiden maiden huomioon ottamiseen.

2.5 Euroopan komission 25. helmikuuta 2015 julkaisemassa energiaunionin puitestrategiassa, josta on laadittu asiakokonaisuuteen TEN/570 kuuluva lausunto, ehdotetaan energiayhteisön vahvistamista. Siinä korostetaan, että EU:n ja energiayhteisön maiden energiamaarkkinoiden integroitumisen on oltava tiiviimpää. Puitestrategiassa mainitaan myös erikseen yhteisön sopimuspuolet energiantoimituskriisien hallinnan yhteydessä. Lisäksi siinä ilmoitetaan yhteistä etua koskevien energiainfrastruktuurihankkeiden saattamisesta säännöllisesti ajan tasalle, ja sitä voidaan vastedes laajentaa energiayhteisön etua koskeviin hankkeisiin.

2.6 Perinteisen energian ja uusiutuvien energialähteiden välillä on löydettävä tasapaino: siksi sähköverkkoihin on perustettava yhteenliittäntöjä tai on vahvistettava olemassa olevia yhteenliittäntöjä unionin verkkojen kanssa. Kaasu on tärkeä osa-alue, ja sen toimitukset on taattava unionin kanssa yhteisillä yhteenliittännöillä sekä rakentamalla metaaniterminaali. Rauenneen South Stream -hankkeen korvaava Turkish Stream -kaasuputkisto on myös uusi mahdollisuus, kuten ovat myös Trans Adriatic Pipeline (PAP) -hanke ja Ionian Adriatic gas Pipeline (IAP) -hanke. On muistettava, että alue on lähes pakollinen yhteyskäytävä tuotantoalueiden (öljy, kaasu) ja unionin suurten kulutusalueiden välillä. Painopisteenä on kuitenkin oltava olemassa olevien ja usein alihyödynnettyjen infrastruktuurien hyödyksi käyttäminen. Vastakkaisvirtauksen käyttöönottoa on edistettävä: pyrittäessä takaamaan energian toimitusvarmuus etusijalle ei saisi asettaa haavoittuvia suuria kaasuputkistoja.

3. Mahdollisuudet hallinnon parantamiseen kansalaisyhteiskunnan myötävaikutuksella

3.1 Kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomiteassa on äskettäin todettu (muun muassa asiakokonaisuudet TEN/562 ja TEN/570), energia-alalla hallinto on ensisijaisen tärkeää, jotta voidaan edistää energiaan liittyviä valintoja, koordinoita investointeja, erityisesti infrastruktuurin osalta, toteuttaa yhteisvastuullisuutta valtioiden välillä ja määritellä eri asianomaisten osapuolien ja erityisesti kansalaisyhteiskunnan (kuten työmarkkinaosapuolet, kuluttajat ja ympäristöjärjestöt) tehtävät ja osallistuminen.

3.2 Tällaisen hallinnon peruslähtökohdat ovat monelta osin olleet olemassa energiayhteisön perustamisesta alkaen. Yhteisö perustettiin heinäkuussa 2006, ja se kattaa Länsi-Balkanin alueen maat (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Kosovo, Kroatia, Montenegro ja Serbia). Moldova liittyi energiayhteisöön vuonna 2010 ja Ukraina vuonna 2011. Georgia on jäsen ehdokas. Lisäksi on muistettava tarkkailijavaltiot Norja ja Armenia sekä etenkin Turkki.

3.3 Sopimuksen tarkoituksena on laajentaa EU:n sisämarkkinoita Kaakkois-Eurooppaan ja pidemmälle. Sen tavoitteena on

- luoda investointeja edistävä vakaa kauppa- ja sääntelykehys, jolla taataan toimitusvarmuus ja hintojen hallinta
- luoda sääntelyalue verkossa siirrettävän energian kaupalle
- vahvistaa yhteisvastuullisuutta toimitusten turvaamiseksi
- ottaa huomioon ympäristökysymykset energiatehokkuutta parantamalla ja uusiutuvia energialähteitä kehittämällä.

3.4 Tavoitteet ovat kannatettavia, mutta edistyminen on ollut viime vuosina melko rajallista.

Lisäksi sopimuksessa mainittujen energia-alan säännösten sosiaalisten näkökohtien huomioon ottaminen on ollut erittäin heikkoa. Laajempaa sosiaalista (tai yhteiskunnallista) ulottuvuutta ei ole käsitelty, eikä kansalaisyhteiskunta ole pystynyt osallistumaan energiayhteisön keskusteluihin ja toimintaan. Alalla ei ole jäsenytenneiden organisaatioiden verkostoja, mikä rajoittaa vuoropuhelua ja keskustelua.

3.4.1 Kuten Euroopan komission ehdottamassa energiaunionia koskevassa prosessissa ehdotetaan, on mentävä EU:n ja energiayhteisön jäsenvaltioiden toimielinten välisiä suhteita pidemmälle. Siksi ETSK:n on oltava olennainen osa tätä menettelyjen laajentamista ja tuotava tämän alueen energiatilanne sen laajassa merkityksessä energiaa koskevan eurooppalaisen vuoropuhelun piiriin.

3.4.2 Unionin energia-alan säännösten omaksuminen ja integroituminen sisämarkkinoille edellyttävät alueella vallitsevien energian hinnoittelukäytäntöjen muuttamista huomattavasti: hinnoittelussa on otettava huomioon todelliset kustannukset, eikä se saa perustua hintatukipolitiikkaan.

3.4.3 Tässä tulee hyödyntää laajentumisprosessissa kansalaisyhteiskuntaa varten käyttöön otettuja rakenteita, kuten neuvoo-antavia sekakomiteoita (entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia – tällä hetkellä ei toiminnassa –, Montenegro ja Serbia – ehdokasvaltiot, joissa neuvottelut on aloitettu ja sekakomiteat ovat toiminnassa) ja Länsi-Balkanin alueen seurantakomiteaa.

4. Fyysinen potentiaali uuden energialähteiden yhdistelmän käyttöönottoon

4.1 Alueen sisäisiä sähköverkon yhteenliitäntöjä on siis vahvistettava, mutta lisäksi on vahvistettava myös liitäntöjä alueen ulkopuolelta ja ulkopuolelle. Myös kuljetusreitit on vahvistettava, ja mahdollisesti on rakennettava metaaniterminaali. Terminaali sijoitettaisiin ehdottomasti alueen Adrianmeren puoleiseen osaan, ja se olisi yhteinen alueen valtioille tai ainakin valtaosalle niistä. Terminaalin ansiosta voitaisiin toimittaa nesteytettyä maakaasua kauempana sijaitsevilta tuottajilta ja myöhemmin itäisen Välimeren tuotantoalueilta (Kypoksen laatta).

4.1.1 Euroopan komission ja Albanian, Bulgarian, Italian, Itävallan, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian, Kroatian, Kreikan, Romanian, Serbian, Slovakian, Slovenian, Ukrainan ja Unkarin välillä allekirjoitettiin hiljattain (10. heinäkuuta 2015) Keski- ja Kaakkois-Euroopan kaasuyhteenliitäntöihin liittyvä yhteisymmärryspöytäkirja, joka auttaa monipuolistamaan maakaasutoimituksia ja yhdentämään alueen markkinoita. ETSK toivoo, että Montenegro liittyisi sopimukseen.

4.2 Alueen energialähteiden yhdistelmä on nimittäin epätasapainossa. Todellisia markkinoita ei ole, ja yhdistelmän rakenne vaihtelee maasta toiseen, hinnat ovat lähes poikkeuksetta säännellyt ja niitä pidetään usein keinotekoisien alhaalla, mikä ei edistä energiatehokkuutta eikä investointeja monipuolisiin lähteisiin.

4.3 Hiilen osuus kulutetusta energiasta onkin kaiken kaikkiaan lähes 50 prosenttia, öljyn ja öljytuotteiden yli 30 prosenttia, kun taas kaasun osuus on "vain" noin kymmenen prosenttia. Jätteistä ja biopolttoaineista peräisin oleva tuotanto valtaa alaa, mutta ilman kunnolla koordinoitua suunnitelmaa.

4.4 Monien lähteiden (IEA, REN) ja arviointitutkimusten mukaan Länsi-Balkanin alueen mailla on merkittävää potentiaalia uusiutuviissa energialähteissä, ja tämä potentiaali on otettava käyttöön ja siihen on investoitava siten, että maat voivat osallistua Euroopan unionin ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin 2030:

- Aurinkoisia päiviä on huomattavasti ja lähes ympäri vuoden. Aurinkosähköpotentiaalia arvioidaan parhaillaan, ja sitä tulee hyödyntää erilaisten kumppanuusjärjestelyjen, kuten osuuskuntien ja yhteisöjen, kautta, ja sen tueksi on luotava vakaa lainsäädäntökehys.
- Vesivoima (padot, virtausenergia) on erittäin alihyödynnettyä lukuun ottamatta mittavia hankkeita Albaniassa ja pienemmän kokoluokan hankkeita Serbiassa ja Montenegrossa. Pumppuvoimaan perustuvaa varastointia on edistettävä.
- Sama koskee bioenergiaa ja tuulivoimaa. Ne ovat edelleen lapsenkengissä, mutta näkymät ovat lupaavia, sillä käytettävissä oleva maa-ala mahdollistaa niiden hyödyntämisen.
- Osuuskuntien ja tuottajakuluttajien on oltava osa uutta energiaympäristöä.

Tässä viitataan erityisesti SEENET-verkoston (South East Europe network on natural resources, energy and transport) erinomaiseen tutkimukseen.

4.4.1 Näitä mahdollisuuksia on arvioitava koordinoitujen investointien näkökulmasta mutta etenkin toiminnan kehittämisen ja työpaikkojen luomisen kannalta, etenkin uusilla energiateknologia-aloilla (nk. vihreät työpaikat), sekä energiaköyhyyden ratkaisemisen näkökulmasta. Energiayhteisön on autettava toiminnan kehittämisessä muun muassa hakemalla EIP:n tukea.

4.4.2 Liittymisprosessiin sisältyviä kansalaisyhteiskuntaa tukevia välineitä on hyödynnettävä nk. lähienergiaa koskevien hanke-ehdotusten (yhdistysten, osuuskuntien, kansalaisjärjestöjen ym. hankkeet) edistämiseksi.

Bryssel 8. lokakuuta 2015

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

511. TÄYSISTUNTO 6.; 7. JA 8. LOKAKUUTA 2015

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Alppien aluetta koskeva Euroopan unionin strategia”

*(COM(2015) 366 final)**(2016/C 032/03)***Esittelijä: Stefano PALMIERI**

Euroopan komissio pyysi 15. heinäkuuta 2015 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan lausunnon aiheesta

”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Alppien aluetta koskeva EU:n strategia”

(COM(2015) 366 final).

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 9. syyskuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 6.–8. lokakuuta 2015 pitämässään 511. täysistunnossa (lokakuun 8. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 129 ääntä puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) korostaa, että Alppien aluetta koskevan EU:n strategian (EUSALP) käynnistäminen osuu erityiseen hetkeen, jolle ovat ominaisia finanssikriisin reaalitalouteen aiheuttamien kielteisten vaikutusten jatkuminen sekä pyrkimys edistää ja toteuttaa taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja yhteiskunnallisia rakennemuutoksia kiinnittämällä erityistä huomiota kansalaisten elämänlaatuun ja hyvinvointiin.

1.2 ETSK toteaa, että EUSALPin piiriin kuuluville alueellisille järjestelmille, joita ovat viisi jäsenvaltiota (Italia, Ranska, Itävalta, Saksa ja Slovenia) sekä kaksi unionin ulkopuolista maata (Sveitsi ja Liechtenstein), ovat ominaisia talouskehityksen, ympäristön kestävyys ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden selvästi eurooppalaista keskiarvoa korkeampi taso sekä alueellisen yhteistyötoiminnan pitkät perinteet.

1.2.1 ETSK katsoo, että näistä ominaispiirteistä huolimatta EUSALP tuo Alppien alueelle hyödyllistä lisäarvoa pyrittäessä ylläpitämään ja jopa parantamaan sen alueellisille järjestelmille ominaisia korkeita taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä standardeja.

1.2.2 ETSK pitää EUSALPia kehityksen vauhdittajana, jonka avulla voidaan vahvistaa koko Euroopan kilpailukykyä ja yhteenkuuluvuutta EU:n koheesiopolitiikan tavoitteiden ja politiikalle ominaisten yhteistyön ja yhteisvastuullisuuden periaatteiden mukaisesti.

1.3 ETSK korostaa, että näillä alueilla on yhteisiä erityispiirteitä, joista Alppien vuoristoalue on leimallisin.

1.3.1 ETSK toteaa, että Alpit ovat Euroopan toiseksi merkittävin biologisen monimuotoisuuden lähde sekä koko alueen identiteettiä ja omaleimaisuutta määrittävä tekijä. Alpit ovat suuren pinta-alansa ja rakenteensa vuoksi aineellisesti ja aineettomasti jakava alue, joka toimii toisaalta myös erilaisten alueellisten tasojen taloudellisena, ekologisena, kulttuurisena ja sosiaalisena yhdyssiteenä.

1.4 Vaikka ETSK on tyytyväinen Alppien aluetta koskevaan Euroopan unionin strategiaan, komitea pitää siihen tehtäviä täydennyksiä välttämättöminä.

1.5 ETSK pahoittelee, ettei EUSALPissa oteta sosiaalista ulottuvuutta huomioon samalla tavalla kuin taloudellista ja ekologista ulottuvuutta. ETSK toivoo näin ollen, että EUSALPin sosiaalista ulottuvuutta vahvistetaan sosiaalisen valtavirtaistamisen avulla, jotta varmistetaan sellaisen kasvumallin kehittäminen, jolla turvataan kilpailukyky ja samalla osallisuus sekä etenkin haavoittuvimpien ja heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden sosiaalinen suojelu.

1.5.1 ETSK pitääkin erittäin tärkeänä, että EUSALPin tavoitteiden monialaista ulottuvuutta vahvistetaan, jotta taloudellisen, ekologisten ja sosiaalisen kestävyysyden yhdenmukaistamista ja niiden välistä tasapainoa voidaan tukea entistä tehokkaammin sopusoinnussa kehityksen ja sosiaalisen innovaation kokonaisvaltaisen lähestymistavan soveltamisen kanssa.

1.6 ETSK katsoo, että EUSALPin tavoitteet ovat johdonmukaisia Alppien alueen strategisten painopisteiden kanssa, mutta toivoo, että tavoitteita täydennetään, jotta haasteet voidaan todella muuttaa kilpailukykyyn ja koheesioon vaikuttaviksi tekijöiksi erityisesti talouden globalisaation, väestökehityksen suuntausten, ilmastonmuutoksen, energiaky-symysten ja maantieteellisen sijainnin osalta.

1.7 Ensisijaisen aihealueen "talouskasvu ja innovaatiot" osalta ETSK katsoo, että on tarpeen kehittää kilpailukykyyn ja työpaikkojen luomisen kannalta tehokkaampia innovaatiota tukevia strategioita, houkutellessa uusia investointeja, vahvistaa maa- ja metsätaloutta tukevia toimenpiteitä ja hyödyntää erilaisia alueelle ominaisia matkailun muotoja. (Näitä seikkoja käsitellään tarkemmin kohdissa 3.3, 3.4, 3.5, 3.6 ja 3.7.)

1.8 Ensisijaisen aihealueen "liikkuminen ja sujuvat yhteydet" osalta ETSK katsoo, että on olennaisen tärkeää toteuttaa toimia, joilla vähennetään maanteiden tavara- ja henkilökuljetuksia, edistetään ympäristön kannalta kestävä matkailu-alueiden saavutettavuutta, vähennetään kaupunkien ja suurkaupunkien tieliikennettä ja taataan palvelujen saatavilla olo ja Alppien kaikkien alueiden sujuvat yhteydet. (Näitä seikkoja käsitellään tarkemmin kohdissa 3.8, 3.9 ja 3.10.)

1.9 Ensisijaisen aihealueen "ympäristö ja energia" osalta ETSK katsoo, että on erityisen tärkeää tukea luonnon- ja kulttuuripääoman säilyttämisen ja niiden järkevän käytön välistä tasapainoa, ekologista yhteenliitettävyyttä, ilmastonmuutoksen lieventämiseen ja siihen sopeutumiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamista sekä turvallista, kohtuuhintaista ja laadukasta energiahuoltoa. (Näitä seikkoja käsitellään tarkemmin kohdissa 3.11, 3.12 ja 3.13.)

1.10 ETSK katsoo, että EUSALP tarvitsee todellisen monitasoisen hallintotavan, jonka avulla voidaan hyödyntää yhteisesti horisontaalista ulottuvuutta (kansalaisyhteiskunnan osallistuminen), joka täydentää ja vahvistaa vertikaalista ulottuvuutta (alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen) toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita täysimääräisesti noudattaen.

1.11 ETSK toivoo, että käynnistetään valmiuksia parantava jatkuva prosessi, joka tukee ja parantaa kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista EUSALPin kehitysprosesseihin, ja perustetaan pysyvä foorumi, joka edustaa Alppien alueen talouselämän toimijoita ja työmarkkinaosapuolia myös strategian piiriin kuuluvilla yksittäisillä alueilla.

1.11.1 ETSK ehdottaa tässä yhteydessä, että käynnistetään erityisohjelma Going local – EUSALP, johon kaikkien EUSALPin yhteydessä ehdotetuissa kehitysprosesseissa mukana olevien ja asianomaisten komiteassa edustettuina olevien tahojen tulisi osallistua aktiivisesti. Going local – EUSALP -ohjelman ansiosta voidaan kansalaisyhteiskunnan parissa käynnistää paikallistasolla tiedotus- ja koulutustoimia, jotka liittyvät toimintasuunnitelmassa kaavailtuun toimintaan sekä erilaisten paikallisten toimijoiden mahdolliseen osallistumiseen. Samalla voidaan varmistaa, että suunniteltuja toimia koskevat päätökset tehdään yhteisesti.

1.12 EUSALPin seuranta- ja valvontajärjestelmien osalta ETSK katsoo, että määrällistä arviointia on tarpeen täydentää laadullisilla indikaattoreilla lähestymistavan ”BKT:tä enemmän” mukaisesti.

1.13 ETSK toivoo, että EUSALPin puitteissa toteutettavien toimien taloudellista kestävyyttä vahvistetaan laatimalla strategia, jossa hyödynnetään vuosien 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja muiden suoraan hallinnoitavien eurooppalaisten ohjelmien synergioita ja täydentävyyskäytäntöjä ja käytetään paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden välineitä.

1.14 ETSK katsoo, että EUSALPin strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi on myös erittäin tärkeää hyödyntää Euroopan investointipankin (EIP) rahoitusmahdollisuuksia sekä edistää yksityisten investointien käyttöä, kuten Junckerin ohjelmassa esitetään.

1.15 ETSK suhtautuu myönteisesti toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimiin EUSALPin ja muiden jo käynnistettyjen makroaluestrategioiden synergioiden hyödyntämiseksi. Tarkoituksena on myös ulottaa makroalueen käsite muillekin Euroopan alueille, joilla on taloudellisen kilpailukyyn ja Euroopan sosiaalisen koheesion kannalta strateginen merkitys, kuten läntinen Välimeren alue ja Balkanin alue.

2. Alppien aluetta koskeva EU:n strategia: yleistä

2.1 Käsillä olevan lausunnon tarkoituksena on arvioida ”Alppien aluetta koskevasta EU:n strategiasta laadittua toimintasuunnitelmaa”⁽¹⁾ järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta. Lausunnon pohjana ovat ETSK:n valmisteleva lausunto ”Alppien aluetta koskeva EU:n strategia”⁽²⁾, 25. kesäkuuta 2015 Isprassa (Italia) järjestetyn kuulemistilaisuuden päätelmät ja ETSK:n hyväksymät muut makroaluestrategioita⁽³⁾ koskevat lausunnot.

2.2 Jotta EUSALPin toimintasuunnitelmassa yksilöidyt haasteet voidaan muuntaa talouden kilpailukykyä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta edistäviksi tekijöiksi, on toteutettava Euroopan unionista tehdyn sopimuksen⁽⁴⁾ 3 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen suuntaviivojen mukaista kehityspolitiikkaa sekä noudatettava kokonaisvaltaista lähestymistapaa kehitykseen ja sosiaaliseen innovointiin nähden.

2.2.1 EUSALPin kokonaisvaltaisen lähestymistavan lujittamisella voidaan tukea tehokkaasti makroalueen kilpailukykyä ja yhteenkuuluvuutta sellaisten politiikkojen ja hankkeiden avulla, joilla taloudelliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset tavoitteet saatetaan vahvasti toisistaan riippuvaisiksi.

2.2.2 EUSALP on suunniteltava ja toteutettava sosiaalisen innovoinnin ja siis sellaisen kehitysprosessin näkökulmasta, jolla pystytään edistämään ja tukemaan niiden uusien ideoiden toteuttamista, joilla on voitava vahvistaa talouden kilpailukykyä ja vastata Alppien alueella asuvien ihmisten ja koko yhteiskunnan tarpeisiin.

2.3 Ottaen huomioon analyysit ja arvioinnit, jotka ETSK esitti lausunnossaan aiheesta ”Eurooppa 2020 -strategian arviointi”⁽⁵⁾ ja kertomuksessaan Eurooppa 2020 -strategian väliarvioinnista⁽⁶⁾, on ilmeistä, että EUSALP on tehokas kestävä taloudellisen ja sosiaalisen järjestelmän varmistava väline, jolla voidaan taata Alppien alueen kansalaisyhteiskunnan suojeleminen ja kehittäminen.

⁽¹⁾ SWD(2015) 147 final.

⁽²⁾ EUVL C 230, 14.7.2015, s. 9.

⁽³⁾ <http://www.balticsea-region-strategy.eu>, <http://www.danube-region.eu>, <http://www.ai-macroregion.eu>

⁽⁴⁾ EUVL C 83, 30.3.2010, s. 16.

⁽⁵⁾ EUVL C 12, 15.1.2015, s. 105.

⁽⁶⁾ ”Eurooppa 2020 -strategian väliarviointi”, Bryssel, 4. joulukuuta 2013.

2.3.1 Alppien makroalueen kestävyvyn vahvistaminen on ratkaiseva tekijä, jotta voidaan lisätä kansalaisyhteiskunnan kykyä vaimentaa, hallita ja ehkäistä sosioekonomisiin järjestelmiimme yhä useammin kohdistuvien kriisien ja rakennemuutosten vaikutuksia ja tukea Alppien alueen taloudellista kilpailukykyä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja kestävä kehityksen osalta.

2.4 Poliittisessa päätöslauselmassa Alppien aluetta koskevan EU:n strategian täytäntöönpanosta (Grenoblen konferenssi) ⁽⁷⁾ tehtyjen päätösten mukaisesti toimintasuunnitelmassa yksilöidään yhteistyöaluetta, poliittisia painopisteitä, tavoitteita ja erityistoimia koskevat haasteet ja esitetään ideoita suunnitelman toteuttamiseksi.

2.5 Suurimmat EUSALPia koskevassa toimintasuunnitelmassa yksilöidyt haasteet ja tavoitteet koskevat talouden globalisaatiota, väestörakenteen kehityssuuntauksia, ilmastonmuutosta, energiakysymyksiä ja maantieteellistä sijaintia. Vaikka ETSK suhtautuu myönteisesti EUSALPin toimintasuunnitelmaan, se katsoo, että tavoitteita on täydennettävä jäljempänä esitetyllä tavalla.

2.5.1 Edistetään dynaamista yritysjärjestelmää ja tuetaan alueen yritysten kilpailukykyä innovoinnin avulla, jotta vahvistetaan talousjärjestelmän kykyä vastata tehokkaasti talouden globalisaation asettamiin haasteisiin, vastata kansalaisyhteiskunnan tarpeisiin ja varmistaa työllisyys ja uusien laadukkaiden työpaikkojen luominen.

2.5.2 Vahvistetaan perinteisiin ja sosiaaliseen monimuotoisuuteen perustuvia valmiuksia tukemalla asianomaisille alueille luonteenomaisten identiteettiarvojen säilymistä ja edistämällä samanaikaisesti paikallisen tietämyksen ja paikallisten perinteiden hyödyntämistä taloudellisen kehityksen ja sosiaalisen osallisuuden tehostamiseksi.

2.5.3 Tuetaan aloitteita, joiden avulla pyritään tarttumaan entistä tehokkaammin ottein Alppien alueelle tyypillisiin väestörakenteen muutoksiin siten, että otetaan huomioon etenkin väestön ikääntymisestä ja uusista muuttoliikkeistä johtuvien yhdistelmävaikutusten hallinta.

2.5.4 Edistetään prosesseja, joilla pyritään hillitsemään asianomaisten alueiden ilmastonmuutosta ja sopeuttamaan niitä siihen erityisesti ympäristövaikutuksiin, biologisen monimuotoisuuden, taloudelliseen toimintaan ja asukkaiden elinoloihin liittyvissä seikoissa. ⁽⁸⁾

2.5.5 Vastataan energiahaasteisiin, joiden tavoitteena on kestäväpohjainen kysyntä, turvallisuus sekä edullisuus yrityksille ja kansalaisille, mikä toteutetaan siten, että edistetään sijoituksia edullisempiin ja puhtaampiin energialähteisiin, tuetaan avoimempia ja kilpailukykyisempiä makroalueiden energiemarkkinoita ja pyritään suurempiin kustannussäästöihin hyödyntämällä erityisesti kotoperäisiä energiavaroja, tavanomaisia uusiutuvia energialähteitä (kuten bioenergiaa, vesivoimaa ja maalämpöä) ja epätavanomaisia uusiutuvia energialähteitä (kuten tuuli- ja aurinkoenergiaa).

2.5.6 Kehitetään politiikkoja ja toimia, joilla pyritään hyödyntämään Alppien alueen maantieteestä johtuvaa strategista luonnetta etenkin liikenteen osalta, noudattamalla täysimääräisesti ympäristönsuojelun periaatteita. On myös tuettava alueiden välisiä uusia jaetun vastuun ja tasapuolisen yhteistyön malleja, kuten suurkaupunkien, maaseutujen sekä vuoristo- ja matkailualueiden välisiä vertikaalisia suhteita.

2.5.7 Edistetään tasapuolista, oikeudenmukaista ja yleistä yleishyödyllisten palvelujen saatavuutta, jotta voidaan ottaa huomioon niiden ihmisten tarpeet, jotka asuvat Alppien alueella ja etenkin maantieteellisistä haitoista kärsivillä alueilla.

2.5.8 Edistetään biologisen monimuotoisuuden, maisemien ja luonnonvarojen suojelua ja kestäväpohjaista hallinnointia, jonka yhteydessä on löydettävä suojelutoimien ja ekosysteemiin perustuvien palvelujen ja tuotteiden järkevän käytön välinen oikea tasapaino sekä niiden käyttöön perustuvien etujen tasapuolisempi jakautuminen.

2.5.9 Edistetään sosiaalisen valtavirtaistamisen viitekehyksen määrittämistä siten, että suunnitellaan toimia, jotka koskevat työoloja, sosiaaliturvaa, sukupuolten tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä, vammaisia ja maahanmuuttajia.

⁽⁷⁾ Grenoblessa 18. lokakuuta 2013 pidetty konferenssi, johon osallistuivat EUSALPiin kuuluvien alueiden hallitustahojen edustajat ja johtohenkilöt.

⁽⁸⁾ Valkoinen kirja – Ilmastonmuutokseen sopeutuminen: kohti eurooppalaista toimintakehystä, KOM(2009) 147 lopullinen.

2.5.10 Määritellään ja muotoillaan erityinen "toiminnallinen tavoite" taloudellisen, ympäristöön liittyvän ja sosiaalisen ulottuvuuden välisen epätasapainon rajoittamiseen suunnattujen kehitysprosessien valmistelun ja toteuttamisen yhteydessä. Kyseessä on koko Euroopan laajuisen koheesiopolitiikan tulosten eduksi käyttämisen kannalta hyödyllinen "koekenttä".

2.5.11 Edistetään alueellisella ja paikallisella tasolla – mahdollisimman kattavasti – prosessia, johon sisältyy alueen taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöä koskevien valintojen muodostaminen, niistä käytävä keskustelu ja niiden jakaminen. Prosessissa olisi käytettävä muissa yhteyksissä ja muualla jo kokeiltuja menetelmiä, jotka soveltuvat kansalaisten edustajien, työmarkkinaosapuolten, talouden toimijoiden ja kansalaisyhteiskuntaa edustavien elinten kohtaamiseen.

3. Alppien aluetta koskeva eurooppalainen strategia: analyysit ja arvioinnit

3.1 Suurin haaste Alppien aluetta koskevassa strategiassa liittyy talouden, ympäristön ja yhteiskunnan kestävyyttä koskevien tavoitteiden yhteensovittamiseen ja niiden välisen vakauden vahvistamiseen.

3.2 ETSK suhtautuu myönteisesti EUSALPin toimintasuunnitelmaan, mutta katsoo, että kolmea alakohtaista painopistettä ("talouskasvu ja innovoinnit", "liikkuminen ja sujuvat yhteydet" sekä "ympäristö ja energia") on täydennettävä ja syvennettävä.

3.3 Vaikka Euroopan innovaatioiden tulostaulussa⁽⁹⁾ on esitetty, että Alppien aluetta koskevan strategian kattamilla alueilla innovaatiotaso on eurooppalaisen keskitason yläpuolella, on kuitenkin ilmeistä, että perinteisen innovaation muotoja tukevat politiikat ja strategiat eivät ole yhtä kilpailukykyisiä ja tuottavat vähemmän työpaikkoja tuettuihin sijoituksiin verrattuna.

3.4 On siis tarpeen vahvistaa operatiivisia välineitä, joilla tuetaan "avointa innovointia"⁽¹⁰⁾, joka on sellaisen Quadruple Helix -käsitteen soveltamiseen perustuva malli, jonka avulla julkiset instituutiot, yritykset, yliopistot ja ihmiset (kansalaiset) tekevät yhteistyötä innovaatiolle luonteenomaisissa prosesseissa (yhteinen luomistyö, tutkimus, kokeilu ja soveltaminen) loppukäyttäjien todellisiin tarpeisiin perustuvien uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämiseksi.

3.5 Alppien alueen kehitys edellyttää paikallisten tuotannonalojen ja tuotantojärjestelmän tukipilarin muodostavan ympäristön hyödyntämistä. On tarpeen käynnistää kehitystä tukevia politiikkoja uusien sijoitusten houkuttelemiseksi erityisesti kehittyville teollisuudenaloille sekä tuottavuuden optimoimiseksi että väestökadon estämiseksi syrjäisillä alueilla.

3.6 On olennaisen tärkeää edistää työntekijöiden pätevöittämiseen ja ammattitaidon lisäämiseen tähtääviä toimia sekä perinteisillä että kehittyvillä tuotannonaloilla (kulttuuri- ja luova ala mukaan luettuina).

3.7 Erityisesti vuoristossa harjoitettava maatalous sekä metsätalous ovat talouden aloja, joita on tuettava ihmisen muokkaaman maiseman suojelemiseksi, asutuksen edistämiseksi syrjäisillä alueilla, vuoristoalueiden infrastruktuurien turvaamiseksi ja korkealaatuisten elintarvikkeiden ja tuotteiden perustana olevien raaka-aineiden toimittamiseksi.

3.7.1 Jotta vuoristossa harjoitettava maa- ja metsätalous saadaan kilpailukykyisemmiksi, on ensisijaisen tärkeää edistää aloitteita, joissa hyödynnetään vuoristoalueiden tuotteiden "laatuomaleikkijä", sekä tukea jäsenmääriä yhteistyömuotoja Alppien eri vuoristoalueiden välillä sekä kyseisten alueiden ja kaupunkijärjestelmien välillä esimerkiksi yhteisön ohjelmiin 2014–2020 sisältyvien hankkeiden avulla⁽¹¹⁾ (etenkin aloitteita, joilla tuetaan vuoristoalueiden maataloustuotteiden edistämistä).

3.8 Alppien alueen matkailulle luonteenomaista on matkailijoiden toivomien matkailumuotojen laaja kirjo: luontomatkailu, aktiivinen liikuntamatkailu, terveys- ja hyvinvointimatkailu, kulttuurimatkailu, kongressi- ja tapahtumamatkailu sekä ostosmatkailu.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/files/ius-2015_en.pdf

⁽¹⁰⁾ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/growth-jobs/open-innovation>

⁽¹¹⁾ <http://www.rumra-intergroup.eu/>

3.8.1 On ensisijaisen tärkeää edistää kestävyysajattelun mukaista matkailua yhdennetyllä politiikalla, joka johtaa Alppien alueen suojelamista koskevien sääntöjen määrittämiseen ja kestävä kehityksen mallien levittämiseen. On myös välttämätöntä edistää prosesseja, joilla tuetaan matkailijoiden kausitasoitusta edistämällä sellaisten matkailumuotojen menekkiä, joita ei ole vielä täysin hyödynnetty (kuten terveysmatkailu) ja parantamalla yleisesti palvelujen laatua vuoristoalueilla.

3.9 Erityisen pinnamuodostuksen vuoksi Alppien makroalueen liikenne keskittyy muutamiin harvoihin käytäviin, mikä aiheuttaa maanteiden pitkän matkan tavaraliikenteen suhteettoman suuren lisääntymisen ekologisesti hyvin aroissa olosuhteissa. Syrjäisillä ja vuoristoalueilla liikkuvuus on edellytys sosiaalisten kontaktien säilymiselle. Elämäntavan muutokset ja väestönkehityksen suuntaukset ovat ilmiöitä, jotka lisäävät yksityistä moottoriajoneuvoliikennettä.

3.9.1 On olennaisen tärkeää tukea niiden toimien toteuttamista, joilla mukautetaan ja rationalisoidaan Alppien alueen kaikkien aluejärjestelmien liikenneinfrastruktuuria. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota rajatylittäviin yhteyksiin ja mahdollisimman suurten tavara- ja henkilökuljetusten määrien siirtämiseen maanteiltä muihin liikennemuotoihin (kuten raideliikenteeseen). Lisäksi on helpotettava ympäristöystävällistä kulkua matkailualueille kiinnittämällä huomiota sekä pitkiin etäisyyksiin että niin sanottuun "viimeiseen mailiin".

3.9.2 Erityisesti kaupungeissa ja suurtaajamissa on tuettava siirtymää henkilöajoneuvoliikenteestä julkiseen paikallisliikenteeseen sekä jalankulku- ja pyöräilyväylille siten, että tehostetaan infrastruktuuria ja toimia, joiden tavoitteena on edistää ihmisten tapojen muuttumista tukemalla ympäristöystävällisten liikenteen ja liikkuvuuden muotojen käyttöä.

3.10 Korkealaatuisten palvelujen tasapuolinen, oikeudenmukainen ja yleinen saatavuus ja yhteyksien kehittäminen ovat tekijöitä, jotka on ehdottomasti otettava huomioon asianmukaisen elämänlaadun takaamiseksi kaikilta osin koko Alppien makroalueen väestölle ja erityisesti maantieteellisistä haitoista kärsivillä alueilla asuville ja työskenteleville.

3.10.1 On ensisijaisen tärkeää tukea innovatiivisia ratkaisuja, joilla varmistetaan peruspalvelut vuoristo- ja maaseutualueilla (koulutus, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut ja liikkuvuus), vahvistaa infrastruktuureja sekä tieto- ja viestintäteknologiaa sellaisen julkisten palvelujen saatavuuden tason varmistamiseksi, jolla voidaan vastata koko Alppien alueella asuvan väestön tarpeisiin.

3.11 Alppien alueen kasviston ja eläimistön lajikkeiden runsaus sekä monipuoliset luonnonmaisemat ovat pääomia, joita on suojeltava ja arvostettava, sillä ne ovat olennaisia tekijöitä, joihin elämänlaatu ja kyseisten alueiden vetovoima perustuvat.

3.11.1 On edistettävä biologisen monimuotoisuuden sekä luonnon-, kulttuuri- ja maisemavarojen suojelua ja kestävyysperiaatteiden mukaista hoitoa siten, että pyritään saavuttamaan asianmukainen tasapaino niiden säilyttämiseen ja järkevään hyödyntämiseen tähtävien toimien välillä. On myös olennaisen tärkeää edistää alueen elinympäristöjen keskinäisten yhteyksien kehittämiseen tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista Euroopan komission tiedonannossa "Vihreä infrastruktuuri – Euroopan luonnonpääoman parantaminen" ⁽¹²⁾ esitetyn mukaisesti.

3.12 Ilmastonmuutosten ja niistä johtuvien luonnonriskien hallinta on toki koko Alppien alueen yhteinen haaste, mutta Alpit, jotka ovat tiheimmin asuttu ja tehokkaimmin hyödyksi käytetty vuoristoalue maailmassa, ovat keskimääräistä herkempiä ilmastonmuutoksille.

3.12.1 On ensisijaisen tärkeää aloittaa rajat ylittäviä toimia (ilmastonmuutoksen vaikutukset eivät pysähdy rajoilla), joiden tavoitteena on hillitä ja sopeuttaa Alppien alue ilmastonmuutoksiin. Hillitsemisellä on pyrittävä välttämään ilmastonmuutoksen hallitsemattomat seuraukset, mikä toteutetaan vähentämällä kasvihuonekaasuja, kun taas sopeuttamisella on pyrittävä vähentämään alueen herkkyyttä reagoida ilmastonmuutoksiin ja hallitsemaan vaikutuksia, joita ei voida välttää.

3.13 Elämänlaadun ja sijaintiin liittyvien hyötyjen varmistamiseksi ja edistämiseksi Alppien alueelle tarvitaan turvallinen, kohtuuhintainen ja korkealuokkainen energiantoimitusjärjestelmä.

⁽¹²⁾ COM(2013) 249 final. Ks. myös Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Vihreä infrastruktuuri (GI) – Euroopan luonnonpääoman parantaminen" (EUVL C 67, 6.3.2014, s. 153).

3.13.1 Sen lisäksi, että tuetaan toimia, joilla pyritään lisäämään uusiutuvista energialähteistä, kuten vedestä, puusta, biomassasta, auringosta ja tuulesta peräisin olevan energian osuutta, on olennaisen tärkeää kannustaa energiatehokkuuteen sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

4. Alppien aluetta koskeva EU:n strategia – EUSALP: erityistä

4.1 Talouskriisi on paitsi vaikuttanut kielteisesti reaaliin talouteen ja miljoonien naisten ja miesten elinoloihin, myös osoittanut selvästi, että tarvitaan julkisia toimia, joilla hillitään taloudelliselta, sosiaaliselta ja ympäristön kannalta kestäättömästä kasvusta johtuvia taannuttavia tekijöitä ja siis suojellaan kansalaisten elinoloja ja hyvinvointia vahvistamalla sosiaalialan toimia, hyvinvointipolitiikkoja ja ympäristöalan toimia.

4.2 ETSK katsoo, ettei EUSALPissa ole otettu asianmukaisesti huomioon sosiaalista ulottuvuutta ja että sitä olisi vahvistettava, jotta varmistetaan sellaisen kasvumallin kehittyminen, jolla turvataan kilpailukyky ja samalla osallisuus ja etenkin haavoittuvimpien ja heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden sosiaalinen suojelu.

4.2.1 Tätä tarkoitusta varten EUSALPissa olisi suunniteltava toimia, joilla pyritään

- varmistamaan ihmisarvoista työtä koskevien normien noudattaminen sekä työvoiman kyky mukautua käynnissä oleviin teknologisiin ja tuotantojärjestelmien muutoksiin sellaisen ammatillisen pätevöitymisen ja täydennyskoulutuksen avulla, jossa voidaan hyödyntää alueella olemassa olevaa inhimillistä pääomaa
- varmistamaan sukupuoliulottuvuuden valtavirtaistaminen, kunnioittaminen ja hyödyntäminen etenkin työmarkkinoilla
- kannustamaan sosiaalisen infrastruktuurin toteuttamiseen ja edistämään sosiaalisia investointeja
- edistämään kaikkia mahdollisia toimia, joilla voidaan varmistaa vammaisille tosiasiallisesti yhtäläiset edellytykset ja mahdollisuudet
- edistämään ja tukemaan aktiivisena ikääntymistä alueen strategisena voimavarana eri aloilla (esim. matkailu, käsityötuotanto ja palvelut)
- tukemaan toimia, joilla voidaan edistää maahanmuuton myönteisiä näkökohtia, jotta lisätään talouskasvua ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta alueella.

4.3 Vaikka EUSALPin hallintojärjestelmä on yhdenmukainen niiden ETSK:n arvioiden kanssa, jotka se esitti lausunnossaan ”Makroaluestrategioiden hallintotapa”⁽¹³⁾, voidaan siinä havaita myös ongelmia ja mahdollisia puutteita.

4.3.1 On vahvistettava EUSALPin monitasoista hallintoa soveltamalla todellista ”horisontaalista ulottuvuutta” (talouden toimijoiden, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan edustajien osallistuminen), joka täydentää ja vahvistaa ”vertikaalista ulottuvuutta” (alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen), noudattamalla täysimääräisesti toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita, joiden soveltaminen on ratkaisevan tärkeää EUSALPin tuomien etujen tasapuolisen alueellisen jakautumisen varmistamiseksi. Lisäksi on vältettävä sitä, että yksittäisten valtioiden ja alueiden tavoitteet olisivat tärkeämpiä kuin yhteiset edut.

4.3.2 On olennaisen tärkeää perustaa EUSALPiin kansalaisyhteiskuntafoorumi, jonka toimet on sovitettava toimintaryhmien toimiin ja jossa toimia on kehitettävä sellaisen toimintamallin mukaisesti, jolla mahdollistetaan työmarkkinaosapuolten ja talouselämän toimijoiden edustajien tosiasiallinen osallistuminen strategian täytäntöönpanoon alueellisella ja paikallisella tasolla. Tämän vuoksi on toivottavaa, että makroalueiden kansalaisyhteiskuntafoorumeissa käynnistetään myös kansalaisyhteiskunnan alueellisia (ja mahdollisuuksien mukaan paikallisia) foorumeja, jotta varmistetaan kaikkien paikallisten tahojen tosiasiallinen osallistuminen.

⁽¹³⁾ EUVL C 12, 15.1.2015, s. 64.

4.3.3 Niin ikään on olennaisen tärkeää edistää jatkuvaa valmiuksien parantamista, jotta tuetaan ja vahvistetaan järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan aktiivista osallistumista EUSALPin kehitysprosessien yhteydessä ja jotta samanaikaisesti lisätään kansalaisten valveutumista ja parannetaan heidän tietämystään tärkeimmistä Alppien aluetta koskevista aihealueista ja painopisteistä. Painopisteiden osalta ETSK ehdottaa, että käynnistetään erityisohjelma Going Local – EUSALP.

4.4 Alppien aluetta koskevan strategian täytäntöönpanoa on tuettava tehokkaalla seurantajärjestelmällä, jonka avulla voidaan arvioida EUSALPin tuomia todellisia parannuksia.

4.4.1 Määrällistä mittaamista on täydennettävä laadullisilla indikaattoreilla, jotka ovat yhdenmukaisia ”BKT:tä enemmän” lähestymistavan kanssa⁽¹⁴⁾. Näin voitaisiin arvioida hyväksytyjen toimintapolitiikkojen vaikutusta elämänlaatuun, ekologiseen kestävyys, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen sekä nykyisten ja tulevien sukupolvien terveyteen ja hyvinvointiin.

4.5 Jos ne huomattavat summat, jotka EU on jo asettanut käyttöön Euroopan rakenne- ja investointirahastojen 2014–2020 (ERI-rahastojen)⁽¹⁵⁾ ja Euroopan alueellisen yhteistyön⁽¹⁶⁾ kautta, koordinoidaan ja sisällytetään yhtenäiseen strategiseen kehikseen, voidaan niiden avulla varmistaa EUSALPin täytäntöönpanon tukemiseen tarvittavat taloudelliset resurssit.

4.5.1 On tärkeää kehittää innovatiivisia lähestymistapoja, joilla pyritään hyödyntämään yhteisvaikutuksia sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen 2014–2020 varojen ja muiden suoraan hallinnoitujen eurooppalaisten ohjelmien keskinäistä täydentävyyttä, kuten on esitetty Euroopan komission käsikirjassa ”Enabling synergies between European Structural and Investment Funds and Horizon 2020”⁽¹⁷⁾.

4.5.2 EUSALPin tavoitteiden saavuttamiseksi on myös erittäin tärkeää hyödyntää Euroopan investointipankin (EIP) tarjoamia rahoitusmahdollisuuksia sekä edistää yksityisten investointien käyttöä, kuten Junckerin ohjelmassa esitetään⁽¹⁸⁾.

4.5.3 EUSALPin taloudellisen kestävyys tukemiseksi on myös ensisijaisen tärkeää edistää – silloin, kun se on mahdollista – aloitteita, joiden tavoitteena on panna täytäntöön paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden välineitä, erityisesti kun kyseessä ovat välineet ”yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen” (Community-led local development)⁽¹⁹⁾ ja ”yhdenmukainen alueellinen investointi” (Integrated Territorial Investment)⁽²⁰⁾, kuten on esitetty ETSK:n lausunnossa ”Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet”⁽²¹⁾ sekä Italian ja Itävallan välisen Interreg V -ohjelman ilmoituksessa paikalliskehitystä edistävien rajatylittävien strategioiden esittämiseksi yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen⁽²²⁾ yhteydessä.

Bryssel 8. lokakuuta 2015

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

⁽¹⁴⁾ Let's talk happiness – beyond GDP, Bryssel, 10. kesäkuuta 2014.

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013 (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1299/2013 (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 259).

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

⁽¹⁸⁾ Euroopan investointiohjelma, COM(2014) 903 final.

⁽¹⁹⁾ Asetuksen (EU) N:o 1299/2013 10 artikla.

⁽²⁰⁾ Asetuksen (EU) N:o 1299/2013 11 artikla.

⁽²¹⁾ EUVL C 230, 14.7.2015, s. 1.

⁽²²⁾ http://www.interreg.net/download/0_CLLD_Aufruf_Avviso.pdf

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta Kreikkaa koskevien erityistoimenpiteiden osalta”

[COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD)]

(2016/C 032/04)

Yleisesittelijä: Carmelo CEDRONE

Euroopan parlamentti päätti 7. syyskuuta 2015 ja neuvosto 28. syyskuuta 2015 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 177 ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

”Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta Kreikkaa koskevien erityistoimenpiteiden osalta”

[OM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD)].

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 15. syyskuuta 2015 antaa asian valmistelun ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 6.–8. lokakuuta 2015 pitämässään 511. täysistunnossa (lokakuun 8. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Carmelo Cedronen ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 99 ääntä puolesta ja 1 vastaan 4:n pidättyessä äänestämästä.

1. Komission ehdotuksen tausta ja pääsisältö

1.1 Kreikan taloudellinen ja sosiaalinen tilanne on edelleen hyvin vakava ja ongelmallinen, koska kasvu on yhä heikkoa ja kasvun elvyttämiseksi tarvittavista julkisista varoista on puutetta. Syyt tilanteeseen ovat hyvin tiedossa, ja ETSK on tuonut ne viime vuosina ja kuukausina useaan otteeseen esille. Kyseiset ongelmat vaikuttavat merkittävästi myös siihen, missä määrin on käytettävissä resursseja rakennerahastoista kaudella 2014–2020 rahoitettavien ohjelmien käynnistämiseen, sekä kaudelta 2007–2013 jääviin varoihin.

1.2 Komissio on esittänyt Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen (viittä Euroopan rakenne- ja investointirahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä annetun) asetuksen (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta Kreikkaa koskevien toimenpiteiden osalta⁽¹⁾).

1.3 Komission ehdotukseen, jonka avulla on tarkoitus paikata investointeihin Kreikassa käytettävissä olevien varojen ja julkisen rahoituksen vajetta, sisältyy kaksi taloudellista helpotusta. Käytännössä kyse on Kreikalle jo myönnettyjen määrärahojen toteuttamisesta etupainotteisesti ja näin ollen ilman talousarviovaikutuksia ohjelmakaudella 2014–2020 sekä osarahoitusosuuden korottamisesta.

1.4 Lainsäädäntöehdotus koskee sekä ohjelmakautta 2007–2013 että ohjelmakautta 2014–2020.

⁽¹⁾ COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD).

1.5 Ohjelmakauden 2014–2020 osalta komissio ehdottaa, että niiden ensimmäisten ennakkomaksujen määrää, jotka on osoitettu Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitteeseen liittyviin koheesiopolitiikan ohjelmiin (EAKR, ESR ja koheesiorahasto) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta tuettuihin ohjelmiin, lisätään 7 prosenttiyksiköllä. Kyse on kaiken kaikkiaan miljardista eurosta, jotka saadaan käyttöön kahden vuoden aikana (500 miljoonaa euroa vuonna 2015 ja 500 miljoonaa euroa vuonna 2016).

1.6 Ohjelmakauden 2007–2013 osalta komissio ehdottaa, että Kreikan toteuttamien toimenpideohjelmien välimaksut ja loppumaksut lasketaan siten, että osarahoituksen enimmäisosuus on 100 prosenttia ilmoitetuista tukikelpoisista menoista, ja että jäljellä olevista EU:n maksumäärärahoista normaalisti ohjelmien päättämiseen asti pidätettävä 5 prosentin osuus vapautetaan aikaisemmin. Tämä lisäisi likviditeettiä välittömästi noin 500 miljoonaa euroa vuonna 2015 ja samaten 500 miljoonaa euroa vuonna 2016.

2. Huomioita

2.1 ETSK kantaa komission tavoin huolta siitä, että Kreikalle tulee tarjota lisää taloudellisia resursseja, jotta investoinnit saadaan jälleen vauhtiin ja voidaan tukea kestävä kehitystä. ETSK on jo pitkään esittänyt tämänsuuntaisia ehdotuksia kaikkien sellaisten maiden ja alueiden auttamiseksi, joilla on ollut julkistalouteen tai velkaan liittyviä ongelmia tai korkea työttömyysaste⁽²⁾.

2.2 Komitea katsoo, että komission ehdotus, jota komissio itse pitää poikkeuksellisenä ja joka on nyt Euroopan parlamentin käsiteltävänä, ei vastaa sille asetettuja tavoitteita. Ehdotettu tuki on sekä rahalliselta määrältään että toteuttamismuodoltaan (kaavaintujen määrärahojen etupainotteinen toteuttaminen) riittämätön, jotta sillä voitaisiin vastata Kreikalla oleviin julkisten investointien sekä tuotantojärjestelmän kilpailukyvyyn ja työllisyysasteen kohentamisen tarpeisiin. Uuden asetuksen soveltamisella arvioidaan saavutettavan noin 2 miljardin euron likviditeetinlisäys. Summa on toki merkittävä mutta ei kuitenkaan lisärahaa, sillä lisäys kompensoidaan vähentämällä vastaavasti seuraavien vuosien (2018 ja 2020) määrärahoja.

2.3 ETSK on todennut lausunnoissaan useaan otteeseen, että Kreikan auttamiseksi komission tulee tarjota maalle mittavampia lisäresursseja joko uusien investointiohjelmien avulla tai pienentämällä edelleen rakennerahastoista ohjelmakaudella 2014–2020 rahoitettaviin toimenpideohjelmiin vaadittavaa kansallista osarahoitusosuutta.

2.4 ETSK ilmaisee huolensa myös viivästyksistä rakennerahastojen uuden ohjelmakauden käynnistämisessä. Kreikalle on osoitettu ohjelmakaudeksi 2014–2020 koheesiopoliittisia varoja kaiken kaikkiaan noin 35 miljardia euroa. Kreikan dramaattinen taloudellinen ja poliittinen tilanne on aiheuttanut suurta epävarmuutta investointipäätösten suhteen ja hallinnollisia viivästyksiä, joiden vuoksi maassa ei ole voitu käynnistää tarvittavia menettelyjä ohjelmakauden 2014–2020 määrärahojen käyttöön saamiseksi.

⁽²⁾ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 muuttamisesta tiettyjen rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien jäsenvaltioiden varainhoitoa koskevien tiettyjen säännösten osalta" KOM(2011) 482 lopullinen – 2011/0211 COD (EUVL C 24, 28.1.2012, s. 81).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 muuttamisesta tiettyjen rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien jäsenvaltioiden varainhoitoa koskevien tiettyjen säännösten osalta" KOM(2011) 481 lopullinen – 2011/0209 COD (EUVL C 24, 28.1.2012, s. 83).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan kalatalousrahastosta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1198/2006 muuttamisesta tiettyjen rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien jäsenvaltioiden varainhoitoa koskevien tiettyjen säännösten osalta" KOM(2011) 484 lopullinen – 2011/0212 COD (EUVL C 24, 28.1.2012, s. 84).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta" COM(2011) 615 final – 2011/0276 COD (EUVL C 191, 29.6.2012, s. 30).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koheesiorahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1084/2006 kumoamisesta" COM(2011) 612 final – 2011/0274 COD (EUVL C 191, 29.6.2012, s. 38).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan aluekehitysrahastoa ja investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitetta koskevista erityissäännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1080/2006 kumoamisesta" COM(2011) 614 final – 2011/0275 COD (EUVL C 191, 29.6.2012, s. 44).

2.5 ETSK pelkää, että nämä viivästyksset – yhdistettyinä säästötoimenpiteisiin, joita EU on vaatinut kolmannen tukipaketin hyväksymiseksi ja jotka väistämättä vähentävät julkisia investointivaroja – vaikuttavat myös rahastojen ensi vuoden ja koko vuoteen 2020 ulottuvan kauden rahoitusohjelmien käynnistämiseen.

2.6 Suuri osa Kreikassa tällä hetkellä toteutettavista hankkeista saa rahoituksensa ohjelmakauden 2007–2013 rahastovaroista. Viimeisimpien kauden 2007–2013 jäännösvaroja koskevien analyysien mukaan varoja, jotka palautetaan, jos niitä ei käytetä vuoden loppuun mennessä, on vielä käytettävissä 1,5–2 miljoonaa euroa. Komissio olisi voinut Kreikassa vallitsevien poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta sisällyttää ehdotukseensa toteutuneista menoista raportoinnin määräraajojen pidentämisen (n+2:n sijasta n+3).

3. Päätelmät ja suositukset

3.1 ETSK kannattaa ja tukee komission ehdotusta, vaikka pitääkin sitä riittämättömänä. Kuten komitea on todennut useissa lausunnoissaan, EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden pitäisi laatia vaikeuksissa oleville euromaille – Kreikalle ensimmäisenä – tähänastista kattavampi ja uskottavampi tukiohjelma ja lisätä joustoa uudessa, EU-tasolla toteutettavassa finanssi- ja budjettipolitiikan hallinnassa, kasvattaa Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan investointirahaston (EIR) tarjoamia rahoitusvaroja Junckerin ohjelmasta alkaen sekä integroida ja koordinoita tarkoituksenmukaisemmin EU:n muiden politiikkojen rahoittamiseen tarkoitettuja varoja.

3.2 Edellä todetun lisäksi olisi siis a) laajennettava ehdotus (osarahausosuuden poistaminen Kreikan osalta) koskemaan koko ohjelmakautta 2014–2020; b) nopeutettava ja aikaistettava Junckerin ohjelmaan sisältyviä toimia Kreikan osalta, jotta edistettäisiin molemmilla toimenpiteillä talouden elpymistä, kehitystä ja työllisyyttä; c) yksinkertaistettava hallinnollisia menettelyjä EIKÄ päinvastoin; d) perustettava komission johdolla eri tahojen edustajista koostuva erityistyöryhmä, joka voi tukea ja avustaa Kreikkaa rakennerahastojen käytön eri vaiheissa; e) harkittava, voitaisiinko samoja tai vastaavia menettelyjä – asianmukaisen valvonnan kanssa – ryhtyä soveltamaan myös muihin maihin, joissa kriisin vaikutukset ovat olleet tai ovat voimakkaimpia ja joiden työttömyysaste on EU:n keskiarvoa korkeampi.

Bryssel 8. lokakuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus talouskumppanuussopimukset vahvistavissa tai niiden vahvistamiseen johtavissa sopimuksissa määrättyjen järjestelyjen soveltamisesta Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän (AKT) tietyistä valtioista peräisin oleviin tuotteisiin (uudelleenlaadittu teksti)”

(COM(2015) 282 final – 2015/0128 (COD))

(2016/C 032/05)

Euroopan parlamentti päätti 24. kesäkuuta 2015 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

”Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus talouskumppanuussopimukset vahvistavissa tai niiden vahvistamiseen johtavissa sopimuksissa määrättyjen järjestelyjen soveltamisesta Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän (AKT) tietyistä valtioista peräisin oleviin tuotteisiin (uudelleenlaadittu teksti)”

(COM(2015) 282 final – 2015/0128 (COD)).

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on täysin hyväksyttävä, eikä komitealla ole siihen kommentoitavaa, se päätti 6.–8. lokakuuta 2015 pitämässään 511. täysistunnossa (lokakuun 8. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon. Äänestyksessä annettiin 70 ääntä puolesta 6:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 8. lokakuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI